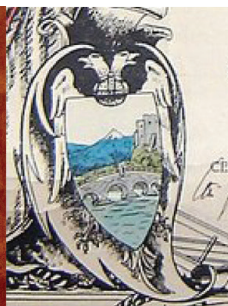

сл. 4 fig.
1339

сл. 5 fig.
1933

сл. 6 fig.
1937

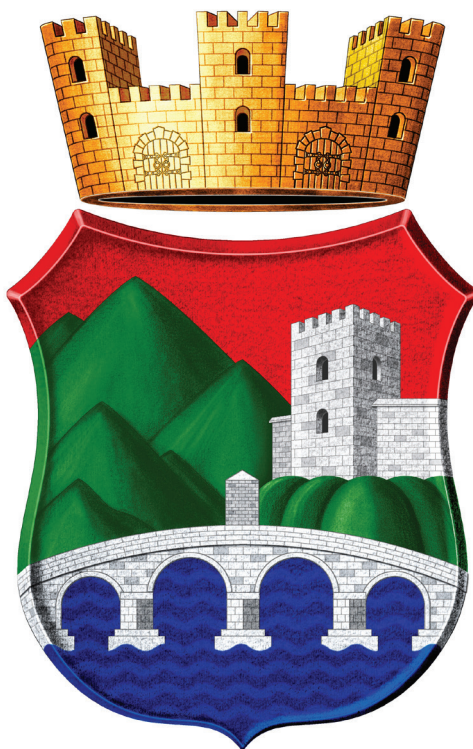

сл. 8 fig.
~1955

Грбот на град Скопје

Грбот на главниот град на Македонија, Скопје, по државниот грб, е најупотребуваниот грб во Република Македонија. Тој е најстар градски грб во Македонија. Иако првото појавување на симбол на град Скопје потекнува од 1339 година, грбот на градот, во вистинска хералдичка смисла, ќе се појави по дури 6 века.

Предлог според светски познатиот хералдички уметник, Александар Куров, Германија, 2006 година. сл. 14

Coat of Arms of City of Skopje

The Coat of Arms of Skopje, the capital of Macedonia, is after the State Arms, the most widely used Coat of Arms in the Republic of Macedonia. It is the oldest example of city Arms in Macedonia. Although the first appearance of a heraldic symbol representing Skopje dates from 1339, the city's Arms, in real heraldic terms, will only make its appearance 6 centuries later.

Proposal by world renowned heraldic artist, Aleksandar Kurov, Germany, 2006. fig. 14

сл. 9 fig.
1965

сл. 12 fig.
1969

сл. 13 fig.
1970

сл. 16 fig.
2006

Јован Јоновски Грбот на Град Скопје

Грбот на главниот град Скопје, по државниот грб, е најпотребуваниот грб во Република Македонија. Тој со години е присутен на автобусите на Јавното сообраќајно претпријатие – Скопје (Сл. 1). Присутен е дури и на капаците за водовод и канализација (Сл. 2). Многу компании и приватни фирми го користат како свој, често со разни интервенции. Еден од големиот број примери е логото на локалната фирма за изработка на мебел – Вардар Мебел, коешто се состои од грбот на град Скопје со две вметнати букви, иницијалите „В“ и „М“ (Сл. 3).

Историјата на овој грб е многу малку позната. За грбот на Скопје пишува Милош Константинов, кој се осврнува на 7 градски грбови во Социјалистичка Република Македонија.¹ Константинов споменува дека грбот на градот Скопје е првпат усвоен во 1941 година, од страна на бугарската власт, без притоа да даде други детали. Друг кој ја истражувал историјата на грбот на град Скопје е Олга Стефковска, вработена во градската администрација. Таа истражувајќи низ достапните податоци во сопственост на градот Скопје, како и со интервјуирање на постарите колеги, заклучува дека Град Скопје нема податоци за историјата на својот грб.²

Најстара хералдичка претстава за симбол на градот Скопје се сретнува на морепловна карта од италијанскиот картограф Ангелино де Дулчерто, од 1339 година.³ На оваа карта на којашто се прикажани главно пристаништа, Скопје е претставено со натписот „Скопи“, над којшто е претставена тврдина, над којашто пак се вее знаме. Описот што е даден за овој ’банер‘ претставува црвен двоглав орел на жолта основа (Сл. 4). Овој симбол често се припишува како грб на Србија, без критичка опсервација, бидејќи грбот на Србија е сребрен двоглав орел на црвена основа, што хералдички е сосема поинаков грб. Само половина век подоцна, Скопје потпаѓа под Отоманската империја, во чијшто состав се наоѓа сè до 1912 година, период во којшто реално нема можност градот да има и да користи грб.

По завршувањето на Првата светска војна, Скопје е дел од Кралството Југославија, во чијшто состав влегуваат и територии што некогаш биле дел од Австро-Унгарија, со високоразвиена

Jovan Jonovski Coat of Arms of the City of Skopje

сл. 1 **фиг. Амблемот на Јавното сообраќајно претпријатие „Скопје“ / Emblem of the Public Transportation Company “Skopje”**

The Coat of Arms of Skopje, the capital of Macedonia, is after the State Arms, the most widely used Coat of Arms in the Republic of Macedonia. For years it has been displayed on the busses of the Public Transportation Company “Skopje” (Fig. 1). It’s even displayed on the covers of the manholes of the public water supply and sewage system (Fig. 2). Many companies and private firms use it as their own, often with some variations. One of the many

examples is that of the logo of a local furniture manufacturing company, Vardar Mebel, consisting of the Arms of Skopje with two letters inserted, “V” and “M” (Fig. 3).

Regrettably, very little is known of the history of the Arms of the City of Skopje. Milos Konstantinov is one writer who, in his description the Coats of Arms of seven cities in the Socialist Republic of Macedonia, writes about Skopje’s Arms.¹ Konstantinov mentions that the Arms of the City of Skopje were first adopted in 1941 by the Bulgarian government, but does not provide any further details. Another who has researched the history of the Arms of Skopje is Olga Stefkovska, an employee of the City Administration. Exploring all available data at the City’s disposal, as well as through interviews with older colleagues, she concluded that Skopje has no information about the history of its Coat of Arms.²

The oldest heraldic representation of a symbol of the City of Skopje is found on a naval map, dated

сл. 2 **Fig. Од капаците на шахти за водовод / Form the covers of the manholes of the public water supply system**

1339, by Italian cartographer Angelino de Dulcherto.³ On this map showing main ports, Skopje is depicted with a banner over a fort and the inscription “Scopi” next to it. On the banner is a double-headed eagle Gules (red) on a yellow background (Fig. 4). This symbol is often credited as the Arms of Serbia, with no critical observation, since the Arms of Serbia is a double-headed eagle Argent (silver) on a background Gules (red), which is a quite different heraldic Coat of Arms. Just half a century later, Skopje came under the influence of the Ottoman Empire and remained under its control until

месна хералдика. Во албумот на Кава Хаг – „Грбови Југославије“, издаден во Загреб околу 1932 година, во којшто се наоѓаат 256 грбови на населени места во Југославија, сите се грбови од времето на австроунгарската монархија, како и стариот и новиот грб на Белград. Во овој албум нема грб на град Скопје.

Прв од градовите „под Дунав“, кој добива грб е столицата – Белград. На јавен конкурс за избор на најдобро ликовно решение на веќе зададени елементи, победува хералдичката композиција на Ѓорѓе Андрејевиќ-Кун. Грбот е со блазон: на сино-сребрена сидана тврдина со отворена порта на црвен брег; на брегот две сребрени брановидни ремени, а над нив златна античка галија.⁴ Тој е усвоен на 10 декември 1931 година.⁵

Грб на град Скопје за првпат се сретнува претставен на корицата на албум во приватната збирка на кралот Александар Караѓорѓевиќ, откриен дури во 2007 година.⁶ Тука грбот на Скопје е прикажан заедно со грбот на Кралството Југославија, коишто се дадени во ’златотиск‘ на линиски цртеж на грбот, втиснат на корицата на албумот. Изгледот на грбот е сличен на денешниот, со тоа што на овој грб, мостот е прикажан со 4 сводови. Штитот е шпански и истиот е окрунет со „Душановата круна“ (Сл. 5). Кралот Александар загина во атентат во Марсеј на 9 октомври 1934, што го датира грбот на град Скопје не подоцна од овој датум. Имајќи предвид дека грбот на Град Белград е утврден на крајот на 1931 година, тоа ги поставува границите за потеклото на грбот на Град Скопје во периодот 1932 – 1934 година.

Овој податок ги зачуди и познавачите на месната хералдика на поранешна Југославија. Се постави прашање дали тој грб навистина бил во употреба или бил само дел од канцелариската хералдика.⁷ Само неколку месеци пред објавувањето на оваа статија, вниманието го привлече една диплома од 1937 година на противпожарното друштво на Вардарска бановина, на којашто е прикажан големиот грб на град Скопје – на штит на градите на двоглав орел, пејзажната композиција на Скопје: Камениот мост на реката Вардар, во позадина планини, а од лево – тврдината Кале, штитот окрунет со древна круна (Сл. 6). Ова ги разби сомнежите за реалната употреба на грбот на Град Скопје. Двоглавиот орел се јавува како штитодржач и на грбовите на Кралството Југославија, а подоцна и на Бановина Хрватска, на којшто се јавува познатата ’шаховница‘. Со употребата на двоглавиот орел на грбот на Скопје, тој добива и континуитет од 1339 година.

За време на бугарската администрација, многу бргу на

1912, a period in which there was no real possibility for the city to have borne Arms.

After the First World War, Skopje became part of the Kingdom of Yugoslavia, which now included territories that were once part of Austria-Hungary, with highly-developed local heraldry. An album holding a collection of Kava Hague (a coffee brand) cards, “Coats of Arms of Yugoslavia,” published in Zagreb around 1932 contains 256 cards with the Coats of Arms of cities in Yugoslavia, all the coats from the time of the Austro-Hungarian monarchy as well as the old and new Arms of Belgrade. This album does not contain the Arms of Skopje.

The first city “below the Danube” to receive Arms was the capital - Belgrade. The public competition for the best artistic composition of prescribed elements was won by George Andrejevick-Kun who submitted a heraldic composition. The Arms are blazoned as follows: Azure (blue), a fortress Argent (silver) with open gates on a base Gules (red), with two wavy strips or lines Argent in base, over them a Roman galley Or (gold).⁴ It was adopted on 10th December 1931.⁵

The Coat of Arms of the City of Skopje was only discovered on the book covers of volumes in the private collection of King Alexander Karadjordjevic, as recently as 2007.⁶ Here, the Arms of Skopje are shown together with the Arms of the Kingdom of Yugoslavia, which are given in line drawing, embossed in gold on the cover of the albums. The appearance of the Arms is similar to that of today, with the bridge on the Arms having 4 arches. The shield is in the Spanish style and it is crowned with “the crown of Tsar Dushan” (Fig.

5). King Alexander was assassinated in Marseilles on 9th October 1934, which means that the Arms of Skopje were established prior to that date. Given that the Arms of the city of Belgrade were established at the end of 1931, it establishes that the Arms of the City of Skopje must have come into being between 1932 and 1934.

This finding has surprised even the experts on local heraldry of the former Yugoslavia. The question arose whether it really was a case of Arms in use or just part of cabinet heraldry.⁷ Just a few months before the publication of this article, one of the 1937 diplomas of the Vardar Banovina fire fighting organisation attracted attention. The diploma shows the large Arms of Skopje - the shield being borne on the breast of a double-headed eagle, bearing the landscape composition of the Arms of Skopje: a stone bridge

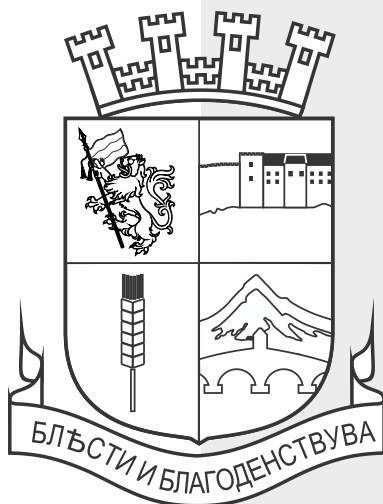
сл. 3 fig. Амблемот на Вардар Мебел / The Emblem of Vardar Mebel

дневен ред се поставило прашањето за утврдување грб за град Скопје. Кметот Јанко Мустафов го задолжил општинскиот уметник да достави ликовни решенија за грбот на град Скопје. На средбата на 12 јули 1941 година, донесено е решение за грб на Скопје да се утврди предлогот којшто ги содржи: „Калето, лавче што држи знаме, житен клас, планината Шар и мостот над реката Вардар, како и девизата 'Блести и Благоденствува'“. ⁸ Оваа одлука е проследена до Министерството за внатрешни работи и народно здравје во Софија. На 6 октомври 1941 година се добива дозвола за користење на грбот, со мала измена – знамето што го развиорува лавот да не биде црвено, туку да биде бугарската тробојка. ⁹ И двата документа спомнуваат дека графичкиот приказ е во прилог, но и двата не се зачувани во фондот на архивот на град Скопје. Сè уште не е познат некаков приказ на употреба на тој грб. Така, во недостаток на историски приказ, останува претпоставката како изгледал грбот, и да направиме обид за негова реконструкција за емблазонирање врз основа на дадениот блазон (Сл. 7).

Најстарата претстава на грбот на повоено Скопје, што успеавме да ја пронајдеме, е грбот од туристичка мапа од 50-тите години на дваесеттиот век. Тука грбот на град Скопје е со следниот блазон: Штит расечен на сино и зелено, горе на црвен брег – сребрена тврдина, долу – сребрен мост со 5 свода (Сл.8). ¹⁰

Слична претстава наоѓаме и во книгата „Градовите на Југославија“ од 1965 година. ¹¹ Тука, овој грб е претставен во теракотата (Сл. 9). Сосема ист грб, овој пат во линиски цртеж, е претставен од Милош Кирик во неговата книга „Хералдика 1“ од 1988 година, каде што го прикажува истиот овој емблазон во линиски цртеж (Сл. 10). ¹²

Грбот се наоѓа и на апликацијата на тогашна СФРЈ во бтер ¹³ за регистрирање на грбот на Скопје, од 1967 година (Сл.11). Тука претставата е поинаква, со графички дизајн и со голема стилизација. Штитот е полукружен и тој завршува со градобран на горниот дел со 3 кули. Мостот е прикажан силно стилизиран, додека Калето е

Сл. 7 fig. Грбот на Скопје од 1941, обид за реконструкција, JJ / Arms of Skopje, from 1941, attempted reconstruction, JJ

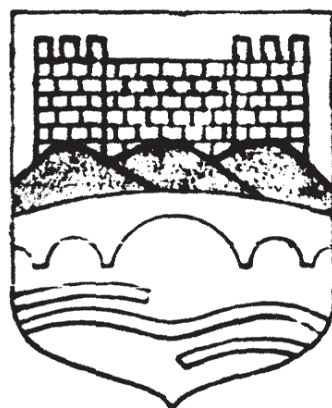
on the river Vardar, with mountains in the background, and on the dexter (left), the Kale fortress. The shield is crowned (Fig. 6). This dispelled the doubts about the real use of the Arms of Skopje. The double-headed eagle appears as supporter of the arms of the Kingdom of Yugoslavia and later, as supporter of the Arms of the Banovina Province of Croatia, being the now famous white and red checkerboard. The double-headed eagle on the Arms of Skopje, linking it to the first one appeared in 1339.

During the Bulgarian administration, the issue of formally establishing the Arms of Skopje soon emerged. The Mayor Janko Mustafov commissioned the municipal artist to provide visual depictions of an Arms of Skopje. At the meeting of 12th July 1941, a decision was made to adopt the following proposal for the Arms of Skopje: “Kale Fortress, lion flying a red flag, with wheat class, and the Sharr Mountains, Bridge over the river Vardar; for a motto, ‘Blesti and Blagodenstvuvu’ (Shines and Lives Well)”. ⁸ This decision was forwarded to the Ministry of the Interior and National Health in Sofia. On 6th October 1941 permission was granted for the use of the Arms, with a small modification, the flag which the lion was flying had to be the Bulgarian tricolor and not red as originally proposed. ⁹ Both documents mentioned that the graphic representation was attached, but this was not preserved in the Skopje’s archives. It is not yet known if the Arms were ever displayed. Due to the absence of historical accounts, the assumption of what these Arms looked like is based on a reconstruction of the given blazon. (Fig. 7)

The oldest representation of the Arms of postwar Skopje that we managed to find, is from a depiction thereof on a 1950’s tourist map. These Arms of Skopje have the following blazon: A shield divided per fess Azure (blue) and Vert (green), upon the shield a base Gules (red) a fortress Argent (silver), and in base a bridge Argent with 5 arches (Fig. 9). ¹⁰

A similar representation is found in the book “Cities of Yugoslavia” of 1965 ¹¹. The Arms shown here are depicted on a terracotta shield (Figure 10 - terracotta). Quite similar Arms are depicted in a book “Heraldry 1” (1988) by Milos Ciric, in the form of a line drawing (Fig. 10) ¹².

The Arms of Skopje, as registered and

Сл. 10 Fig. Грбот од Хералдика 1 - Кирик / Arms from Ciric's Heraldika 1

претставено, повторно стилизирано, но очигледно во форма на предземјотресното Скопје, со феудалниот дворец.

Во едицијата на поштенски марки со грбовите на главните градови на Југославија, од 1969 година, грбот на Скопје е претставен со композиција налик на денешната. На него може да се забележи дополнителна црвена ѕвезда петокрака над штитот, како што е случај и со сите останати грбови на главните градови на републиките во СФРЈ (Сл. 12). Ова ќе остане најдолго употребувана претстава на овој грб, со тоа што, по осамостојувањето на Република Македонија се користи сосема минимално изменета претстава на грбот, и без ѕвездата петокрака (Сл. 13).

Во текот на реконструирањето на салата за состаноци на Град Скопје во 2006 година, Македонското хералдичко здружение (МХЗ) беше контактирано од кабинетот на градоначалникот Трифун Костовски, за да понуди друго решение за грбот на Град Скопје. МХЗ започна да истражува кои елементи би требало да се најдат на новиот грб, и како да ја проучува историјата на грбот, но не успеа да открие ништо поконкретно, поради веќе наведената ситуација во текстот.

Во текот на разговорите со кабинетот на градоначалникот на Град Скопје, беше ставен условот новото решение за грб да не изискува промена на статутот на градот. Овој предуслов потекна од политичките импликации што би ги предизвикало ревидирањето на статутот на градот. Ова практично значеше дека новото решение треба да се движи во рамките на описот на грбот од статутот, каде што членот 6 вели:

Грбот на Градот Скопје има форма на штит, на којшто горната страна е полулак свртен внатре, левиот и десниот горен агол на штитот го прават две коси линии, додека долните страни се надворешно заоблени лакови, што завршуваат со врв по средината на долната оска. Во просторот на штитот се содржани: Камениот мост со реката Вардар, тврдината Кале и снежните врвови на Шар Планина.¹⁴

Описот на грбот најмногу внимание посветува при објаснување на формата на штитот, а елементите само ги набројува, без нивната боја и заемен однос. Со други зборови, побарано е решение во коешто на штит со истиот облик ќе се содржи: мост, река, тврдина и планина покриена со снег, без други одредници.

Во МХЗ се создадоа два пристапа како решение

used in the former Yugoslavia in 6ter¹³ registration Arms in 1967 (Fig. 11), are different and highly stylized. The shield is heater shaped with the top edge being embattled. The bridge, as well as Kale are represented in a highly stylised manner, the latter obviously in the form of a (pre-earthquake) Skopje feudal castle.

In the stamp editions of the Arms of the capitals of the Republics of Yugoslavia from 1969, the Arms to Skopje are shown with the same composition that they have today. There was however, the addition of a red five-pointed star above the shield, as is the case with all the other Arms in this stamp edition (Fig. 12). This is the representation of the Arms longest in existence. Since the independence of the Republic of Macedonia, minimal changes have been made to the Arms. The five-pointed star has been removed. (Fig. 13).

During the reconstruction of the City Hall of the City of Skopje in 2006, the Macedonian Heraldry Society (MHS) was approached by the office of the mayor, Trifun Kostovski, to offer another solution for the Arms of the City. The MHS began to study the history of Arms and explore which elements should be included in the composition, but failed to shed any new light on the matter.

During the talks with the mayor of the City of Skopje, a new requirement for the design of Arms emerged, which was that nothing should be done which would require a change in the City Charter. This new requirement was stated because of political implications that the revision of the City Charter would cause. In practice, this meant that the new solution or design must conform to the description of the Arms in the Statutes, where Article 6 states:

“The Coat of Arms of the City of Skopje shall be of the form of a shield, which is as follows: the top is an inverted semi-arch, the left and right top corners upper corner of the shield form two oblique lines, while the lower sides are curved towards the outside, slope downwards and that ends with a peak in the points meet at the base. The field of the shield contains: a Stone Bridge with the Vardar River below, the Kale Fortress and the snow-capped peaks of the Shar Mountain.”¹⁴

In the description on the Arms, much attention is given to explaining the shape of the shield, and the elements are only listed, without giving their tincture (color) and position in relation to one another. In other words, a design solution is required in which the shield is of the same shape and will include: bridge, river, fortress, a mountain covered with snow, with no further additions.

Сл. 11 Fog. Грбот на Скопје, регистрација 6ter, 1967, Arms of Skopje, registration in

на овој проблем. Мислењето на дел од членството беше дека, поради тоа што описот на грбот е пејзажен, практично од таков опис е невозможно да се направи добра хералдичка композиција, туку треба само уметничко „разувавање“ со помош на хералдичката уметност. Резултат на овој пристап е предлогот на светски познатиот хералдички уметник Александар Куров (Сл. 10). Во оваа и така пренатрупана композиција не се најде место за снегот на врвовите.

Другиот пристап беше, да се изнајде хералдички коректно решение од бараните елементи. Приложен беше предлогот на Јован Јоновски, кој користи бел шевронел, како презентација на снежните врвови на Шар Планина. Тврдината Кале, тука е претставена со презентација на портата на оваа тврдина, што е похералдички пристап, за разлика од туристичкиот пристап на пејзажниот грб (Сл. 11). По големиот број обиди за контакт што следуваа со кабинетот на градоначалникот, МХЗ остана без конкретен одговор.

Грбот на градот Скопје од крајот на 2006 година користи претстава со поублажени нијанси на боите (Сл. 12). Во текот на 80-годишната традиција, како што е изложено во овој труд, користени се неколку верзии од коишто главни претпознатливи елементи пред сè се Камениот мост и тврдината Кале. Ваква композиција на мост и тврдина е често присутна, но затоа пак планината во позадина дава поголема различност на самиот грб.

Се надевам дека оваа статија ќе даде поттик за собирање повеќе употребени композиции на грбот на град Скопје.

Сл. 15 Fig. Предлог Јоновски/
Proposal Jonovski

Within the MHS, two approaches to solving this problem emerged. One approach by the members was that, due to the requirement for landscape or pictorial Arms, the description made it virtually impossible to create a good heraldic composition, and that the best approach would be give the Arms an artistic “make-over” using the skill of an heraldic artist. The result of this approach was the proposal by world-renowned heraldic artist Alexander Kurov (Fig. 14). In this crowded composition, no place was found for the snow-covered peaks.

The other approach was to find a correct heraldic solution which would include the required charges or elements. A design proposal for the Arms was then put forward by Jovan Jonovski, where a white chevronel is used to represent the snowy peaks of the Sharr

Mountains. Furthermore, Kale fortress is represented by a fortress gate, which is more heraldic than the “tourism related approach” or landscape Arms (Fig. 15). Despite many attempts to communicate with the Mayor’s office, the MHS is still waiting for a response.

Since the latter part of 2006, the City of Skopje uses a Coat of Arms with lighter shades of colors (Fig. 16). As outlined in this paper, in the 80 year-old tradition of using Arms for the City of Skopje, a few versions have been used, the main or primary recognizable elements being a Stone Bridge and Kale Fortress. Compositions containing a bridge and fortress are relatively common, but a mountain in the background gives greater distinction and uniqueness to the Arms.

I do hope this article will create further interest in the collection of further representations of the Arms of Skopje which were actually used.

1 Милош Константинов, „Седум градски грбови“, *Македонски Архивист*, Сојуз на друштвата на архивските работници и архивите во СР Македонија, бр. 1, 1972, Скопје. (Milos Konstantinov, “Sedum gradski grbovi”, *Makedonski Arhivist*, Sojuz na drustvata na arhivskite rabotnici i arhivi na SR Makedonija, br. 1, 1972, Skopje)

2 Олга Стефковска, *Семилоска анализа на симболите на град Скопје*, семинарска работа, Институт за етнологија и антропологија, Скопје, 2006. (Olga Stefkovska, *Semiloloka analiza na simbolite na grad Skopje*, Seminarska rabota, institut za etnologija i antropologija, Skopje 2006.)

3 “ano MCCCXXXVIII mense Augusto Angelino Dulcert in civitate Maioricarum composuit” (B.696), BNP.

4 Официјалниот блазон е многу поопширен, и тој во детали ја опишува тврдината. /Official blazon in more details explains the fortress.

5 Марко Дражић, „Историја грба Београда“, *Оцило*, број 8, УСГ „Милош Обилић“, Београд, Јануар 2009. (Marko Drazic, “Istorija grba Beograda”, *Ocilo*, #8, USG” Milos Obilic, Beograd, Januar 2009.)

6 Драгомир Ацовиќ, Претседател на Српското хералдичко здружение и хералд на кралскиот дом на Југославија, подоцна објавен во неговата книга: *Хералдика и Срби*, Завод за издавање уџбеника, Београд 2008. / Dragomir Acovic, President of the Serbian Heraldry Society and herald of the royal House of Yugoslavia, later published in *Heraldika i Srbi*, Zavod za izdavanje udzbenika,

Beograd 2008.

7 Термин што често означува дека грбот е креиран и веројатно правно заведен, но армиџерот многу ретко или никогаш не го користел. / Term often used when is devised and registered, but the armiger is using it very rear or not at all.

8 Протокол №8, Скопска општинска управа, Скопје, 12 јули 1941. (Protokol No.6, Skopska opstinska uprava, Skopje, 12 juli 1941.)

9 Дирекција за администрација №13,055, Софија, 6 октомври 1941. (Direkcija za administracija No 13,055, Sofija, 6 oktombri 1941.)

10 http://www.skopjeodspomeni.com.mk/fotosi/1/t65040_Sema3.jpg 30-05-2012.

11 REVIEW, *Villes de Yougoslavie*, revue illustree yougoslave, Graficki zavod Hrvatske, Zagreb, 1965.

12 Milos Cirić, *Heraldika I - Grb: Ilustrovani osnovni pojmovi* - Univerzitet umetnosti u Beogradu, Beograd, 1988.

13 Светската организација за заштита на интелектуална сопственост, делот која се занимава со заштитата на регионални марки. Види http://www.wipo.int/article6ter/en/general_info.htm. / WIPO section dealing with protection of regional marks.

14 Статут на град Скопје, Број 07-5203/2, 9 февруари 2012 година, Скопје. (Statut na grad Skopje, Broj 07/5203/2, 9-02-2012, Skopje).